

การพัฒนาคุณลักษณะครูปฐมวัยมืออาชีพในศตวรรษที่ 21ตามหลักสมรรถนะครู
ผ่านการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงการ (Project- Approach Learning)
โรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 3

The Development of Professional Early Childhood Teachers in the
21st Century According to Teachers' Competency through
Project- Approach Learning Wangwareewonrattana School. Under
NakhonRatchasima Primary Education Service Area Office 3

ศิริมงคล ทนทอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

Sirimongkol Thonthonong

NakhonRatchasima Primary Education Service Area Office 3

Corresponding Author Email: thonthongsep@gmail.com

(Received: 1 may, 2024 ; Edit: 27 June, 2024 ; accepted: 28 June, 2024)

บทคัดย่อ

ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้แก่เยาวชนของชาติ การเป็นครูที่ดีนอกจากจะมีคุณสมบัติด้านความรู้แล้วคุณธรรมก็เป็นสิ่งที่ครูควรมีควบคู่กันไป เนื่องจากวิชาชีพครูได้รับการยกย่องและจัดเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อสังคมทั้งยังเป็นอาชีพที่ช่วยสร้างสรรค์จริยธรรมสังคมไปในทิศทางที่เหมาะสม บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ให้เห็นถึงผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงการ (Project-Approach Learning) ที่มีต่อการพัฒนาคุณลักษณะครูปฐมวัยมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสมรรถนะครูถ้าผู้สอนสามารถนำ วิธีการดังกล่าวไปประยุกต์ในการปฏิบัติงานสอนก็จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน

การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการได้อาศัยพื้นฐานแนวคิดที่ว่ามนุษย์จะสร้างความรู้ใหม่ขึ้นจากการกระทำและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การสอนในลักษณะดังกล่าวยังตั้งอยู่บนข้อสันนิษฐานที่ว่าความรู้ใหม่ได้มาจากสิ่งที่สัมพันธ์กับความรู้ที่มีมาก่อน การสร้างความคิดริเริ่มใหม่และประสบการณ์เดิมที่ไม่เป็นทางการและยังสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การเรียนรู้แบบโครงการจะมีพลังมากยิ่งขึ้นถ้าได้รับการส่งเสริมจากสมาชิกในกลุ่มมากกว่าให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งคิดคนเดียว การเรียนรู้แบบโครงการเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดงความรู้ และสร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านขั้นตอนของการเรียน (ลัดดา ภูเกียรติ, 2552) ผู้เรียนจะร่วมมือกันทำงานเป็นทีม และทำกับปัญหาที่มีอยู่ในชีวิตจริง ซึ่งจะมีการทบทวนการเรียนรู้ที่สามารถประเมินถึงทักษะของผู้เรียนและกระบวนการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มทักษะที่จำให้นักศึกษาคูสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่

21 และช่วยในการพัฒนาครูรุ่นใหม่ให้มีคุณลักษณะครูปฐมวัยมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสมรรถนะครูได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ : คุณลักษณะครูปฐมวัยมืออาชีพในศตวรรษที่ 21, สมรรถนะครู, การจัดการเรียนรู้ด้วยโครงการ

Abstract

Teachers play an important role in educating young children. A good teacher should have knowledge along with morality. The teaching profession is highly regarded as a noble profession that is essential to society. It also helps create professions to sustain the society in the right direction. This article aims to point out the effects of project-approach learning towards the development of early childhood teachers in the 21st century according to teachers' competency. If teachers can apply such an approach in their classroom, it would be beneficial to all students.

Project - Approach learning is based on the idea that the project will create new knowledge of human actions and interactions with others. This teaching approach is also related to-prior-knowledge. Project - approach learning activities give students the opportunity to express their knowledge and build self-knowledge through the process of learning (Ladda Pookiate, 2009). Students will work together as a team and solve the problems that exist in real life. They will learn to assess the learning skills and work more efficiently. Moreover, project- Approach learning will enhance them the significant 21st century skills for professional teachers according to teachers' competency.

Keywords: Characteristics of Professional Early Childhood Teachers in the 21st Century, Teachers Competency, Project- Approach Learning

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันอยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงบริบทสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสารอื่นๆ บนโลกไร้พรมแดนอย่างต่อเนื่อง แต่การศึกษายังคงเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ และการพัฒนาประเทศ เพื่อให้สามารถปรับตัวและเชื่อมโยงกันทั่วโลกท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงได้อย่างยั่งยืน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) กล่าวถึง ความเป็นครูในสังคมไทยปัจจุบันกำลังเผชิญกับปัญหาที่รอบด้านโดยเฉพาะด้านความศรัทธาในวิชาชีพครู ประกอบกับการปฏิรูปการศึกษาเป็นกระแสใหม่ทั่วโลก เพราะในยุคที่โลกกำลังก้าวหน้าเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 สถานะของโลกเปลี่ยนไปเป็นโลกแห่งข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี เป็นสังคมโลกที่สลับซับซ้อนเชื่อมโยงและเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สังคมโลกกลายเป็นสังคมความรู้ (Knowledge Society) หรือสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ครู

บุคลากรทางการศึกษาและองค์กรทางการศึกษา จึงต้องปรับตัวให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)

การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมในปัจจุบัน ส่งผลต่อความจำเป็นต่อการผลิตครูรุ่นใหม่เพื่อพัฒนาครูสู่ความเป็นมืออาชีพ แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ยุทธศาสตร์ที่ 3 กล่าวถึงการยกระดับยกระดับคุณภาพบัณฑิต โดยกำหนดกระบวนการเรียนรู้ของบัณฑิตให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาอย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills, 2009) ที่ครูรุ่นใหม่จะต้องเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตและประกอบอาชีพให้ประสบความสำเร็จในโลกทุกวันนี้ โดยเฉพาะนักศึกษาครูที่เรียนด้านการศึกษาศาสตร์ ควรได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มากกว่านักศึกษาครูที่เรียนสาขาวิชาอื่น เนื่องจากภายหลังสำเร็จการศึกษาต้องไปทำหน้าที่ครูสอนเด็กก่อนวัยเรียนที่จำเป็นต้องส่งเสริม และพัฒนาการศึกษาของเด็กให้มีความพร้อมทางร่างกาย สติปัญญา และจิตใจ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นต่อไป

การพัฒนาครูรุ่นใหม่ให้มีความรู้ความสามารถระดับสูงสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ทุกประเทศทั่วโลกมีการตื่นตัวด้านการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพมาตรฐานสามารถผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพสำหรับยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ หลายประเทศได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ โดยมีการกำหนดสมรรถนะครู ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อการขับเคลื่อนคุณภาพของครูในปัจจุบัน (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แซ่ซัน, 2551) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548) ได้ให้ความหมายของคำว่าสมรรถนะว่าเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ทักษะความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่นๆ ในองค์กร เมื่อนำมาเชื่อมโยงกับการทำงานครูปฐมวัยอย่างมืออาชีพนั้น อาจกล่าวได้ว่า เป็นความสามารถในการทำงาน หรือเป็นพฤติกรรมในการทำงานของครูปฐมวัยที่สะท้อนให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจการกิจกรรมการปฏิบัติงาน มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ทำให้งานการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพและคุณภาพที่ดี

ไพฑูริย์ สินลารัตน์ (2542) กล่าวว่า คุณลักษณะทั่วไปของนักศึกษาครูในศตวรรษที่ 21 ในระดับอุดมศึกษา สาขาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ซึ่งอยู่ในวัยกำลังจะเป็นผู้ใหญ่ในระดับปริญญาตรีเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นและมีอุดมการณ์ สนใจในสิ่งที่อยากรู้ ต้องการการยอมรับของเพื่อน อาจารย์และสังคม ต้องการที่จะสามารถนำตนเองได้ เป็นบุคคลที่มุ่งสร้างประสบการณ์และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Self Directed Learning) และมักสนใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและสิ่งแวดล้อม การจัดการเรียนการสอนจึงควรมุ่งจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์และให้สามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์และบริบทของผู้เรียนจะสามารถช่วยให้เรียนรู้ได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้โดยโครงงาน ที่ให้ผู้เรียนได้เลือกและสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ภายใต้การดูแลให้คำปรึกษาของครูซึ่งโครงงานว่าเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ โดยอาศัยกระบวนการต่างๆ ในการศึกษาหาคำตอบ 5 ขั้นตอน คือ 1) การคิดและเลือกหัวเรื่อง 2) การวางแผน 3) การดำเนินงาน 4) การเขียนรายงาน 5) การนำเสนอผลงาน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

คุณลักษณะครูปฐมวัยมืออาชีพในศตวรรษที่ 21

ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีจุดเริ่มต้นมาจากการประชุมร่วมกันของนักวิชาการหลากหลายสาขาในสหรัฐอเมริกาประชุมร่วมกัน โดยรัฐบาลต้องการพัฒนาคุณภาพประชากรประเทศเพื่อยกระดับขีดความสามารถของประเทศกับนานาชาติและต้องการให้ประชากรนั้นมีคุณภาพและศักยภาพในสังคม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้องค์ประกอบในด้านต่างๆ ที่ควรเกิดขึ้นในผู้เรียนจากการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (21st Century Student Outcomes) ได้แก่ ความรู้ทักษะความเชี่ยวชาญ (The Partnership for 21st Century Skills, 2009) ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 A Framework for 21st Century Skills
(The Partnership for 21st Century Skills, 2009)

1. ความรู้ในวิชาหลักและเนื้อหาประเด็นที่สำคัญสำหรับศตวรรษที่ 21 (Core Subjects and 21st Century Themes) ได้แก่ ภาษาอังกฤษ การอ่าน ศิลปะในการใช้ภาษา ภาษาต่างประเทศ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ ภูมิศาสตร์ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง และการปกครอง ซึ่งควรครอบคลุมเนื้อหาในสาขาใหม่ๆ ที่มีความสำคัญต่อการทำงานและชุมชน แต่สถาบันการศึกษาไม่ได้ให้ความสำคัญ ได้แก่ จิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมืองและความตระหนักในสุขภาพ และสวัสดิภาพ

2. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ได้แก่

2.1 ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ซึ่งครอบคลุมไปถึงการคิดแบบสร้างสรรค์การทำงานอย่างสร้างสรรค์ร่วมกับผู้อื่น และการนำความคิดนั้นไปใช้อย่างสร้างสรรค์

2.2 การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) หมายความว่ารวมถึงการคิดอย่างมีเหตุผล การคิดเชิงระบบ การคิดตัดสินใจและการคิดแก้ปัญหา

2.3 การสื่อสารและการร่วมมือ (Communication and Collaboration) ซึ่งเน้นการสื่อสารโดยใช้สื่อรูปแบบต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพ ชัดเจน และการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills) ซึ่งในศตวรรษที่ 21 นี้ นับได้ว่ามีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมาก ดังนั้นผู้เรียนจึงควรมีทักษะดังต่อไปนี้ คือ

3.1 การรู้เท่าทันสารสนเทศ (Information Literacy)

3.2 การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy)

3.3 การรู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT (Information, Communications & Technology Literacy)

4. ทักษะชีวิตและการทำงาน (Life and Career Skills) ในการดำรงชีวิตและในการทำงานนั้นไม่เพียงต้องการคนที่มีความรู้ ความสามารถในการเนื้อหาความรู้ หรือทักษะการคิดเท่านั้น หากแต่ยังต้องการผู้ที่สามารถทำงานในบริบทที่มีความซับซ้อนมากขึ้นอีกด้วย ทักษะที่จำเป็น ได้แก่

4.1 ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว (Flexibility and Adaptability)

4.2 ความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง (Initiative and Self Direction)

4.3 ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-cultural Skills)

4.4 การเพิ่มผลผลิตและความรับผิดชอบ (Productivity and Accountability)

4.5 ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility)

นโยบายทางการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ในส่วนของผู้ปฏิบัติการ เช่น ครูอาจารย์ก็มีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอน ให้ความสำคัญและให้ผู้เรียนมีบทบาทมากขึ้น มีใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบต่างๆ มาใช้เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทักษะการคิด เช่น การจัดการสอนแบบบูรณาการการสอนโดยใช้โครงงาน จากการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการศึกษาของไทย ดังที่กล่าวข้างต้นนี้ย่อมแสดงให้เห็นถึงการความพร้อมของไทยในการนำมาสู่กระบวนการจัดการศึกษา การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูโดยคุรุสภา และสถาบันผลิตครูในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ทั้งภาครัฐ เอกชน และคณะสงฆ์ 77 แห่ง ปี 2553 ทุกชั้นปีจำนวน 123,070 คน สำเร็จการศึกษา 15,466 คน คิดเป็นร้อยละ 12.56 และเข้าใหม่ 47,436 คน คิดเป็น ร้อยละ 38.54 พบว่าคุณลักษณะครูที่ต้องการควรเป็นครูที่มีจิตวิญญาณของความเป็นครูและผู้ใช้ มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนรู้ ผู้อำนวยความสะดวก นวัตกรรม ผู้สร้างแรงบันดาลใจ ตาทันเทคโนโลยี มีคุณธรรม มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้และเข้าใจอัตลักษณ์ของความเป็นพลเมืองและพลโลก สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และประชาคมอาเซียน การผลิตครูจึงต้องการการออกแบบที่สอดคล้องกับการเรียนรู้แบบใหม่ในศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานความเป็นไทย ที่ต้องรณรงค์และคัดเลือกให้คนเก่ง คนดีมาเป็นครูควบคู่ไปกับการจัดระบบการตอบแทนที่เหมาะสมและศักดิ์ศรีของครูมืออาชีพ ที่ควรปฏิรูประบบการผลิตครูของคุรุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ที่ทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงวิทยาการและความรู้ เปลี่ยนรูปแบบของการผลิตและพัฒนาครูให้เป็นผู้จัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อศิษย์ที่มีคุณภาพต่อไป (พินสุตา สิริรังศรี, 2557)

การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของนักศึกษาครูจึงควรสะท้อน คุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องเป็นผู้มีความรอบรู้มากขึ้น มีความเป็นมืออาชีพ มีความสามารถและศักยภาพสูง เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถสอนเพื่อให้นักเรียนได้ผลด้วยการเรียนรู้ตามที่ต้องการ และเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่โลกของการทำงานในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยโครงงานเป็นรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้หนึ่งที่เหมาะสมสำหรับการเรียนในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากเป็นการจัดการสอนที่จัดประสบการณ์ในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้เรียนเหมือนกับ

การทำงานในชีวิตจริงอย่างมีระบบ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ได้ทำการทดลอง ได้พิสูจน์สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง รู้จักการวางแผนการทำงาน ฝึกการเป็นผู้นำผู้ตาม ตลอดจนได้พัฒนากระบวนการคิดโดยเฉพาะการคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking) และการประเมินตนเอง ผู้เรียนจะสามารถบูรณาการความรู้และทักษะในการแก้ปัญหา สรุปข้อค้นพบและสร้างความรู้ใหม่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ (ลัดดา ภูเกียรติ, 2552)

สมรรถนะครูปฐมวัย

การที่ครูปฐมวัยมีสมรรถนะ ในการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย ซึ่งทางสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548) ได้ให้ความหมายของคำว่า สมรรถนะว่าเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจาก ความรู้ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงาน อื่นๆ ในองค์กร ซึ่งเมื่อนำความหมายดังกล่าวมาเชื่อมโยงกับการทำงานครูปฐมวัยอย่างมืออาชีพนั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นความสามารถในการทำงาน หรือเป็นพฤติกรรมในการทำงานของครูปฐมวัยที่สะท้อนให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจการจัดกิจกรรม การปฏิบัติงาน มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ทำให้งานการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพ และคุณภาพที่ดี

องค์กรด้านการพัฒนาครูปฐมวัย รัฐเวอร์จิเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา (Office of Early Childhood Development Virginia Department of Social Services, 2008) ได้กำหนดสมรรถนะครูปฐมวัย เพื่อส่งเสริมให้ครูปฐมวัยมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและปรับปรุงคุณภาพการสอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และสัมฤทธิ์ผลของเด็ก โดยแบ่งสมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัยเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ (Commitment to Quality) หมายถึง ความเข้าใจและความสามารถในการปฏิบัติงานตามคุณภาพและที่กำหนด 2) ด้านการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Development) หมายถึง ความมุ่งมั่นในการพัฒนาความรู้ด้านวิชาชีพ รวมถึงการพัฒนาทักษะที่จำเป็น

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบในการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาในประเทศไทย ได้จัดทำแบบประเมินสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้ประเมินตนเองเป็นรายบุคคล แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสมรรถนะหลัก (Core competency) เป็นสมรรถนะร่วมที่ครูทุกคนต้องมี เนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะส่งผลให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ประสบความสำเร็จ ด้านสมรรถนะประจำสายงานเป็นสมรรถนะเฉพาะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของแต่ละตำแหน่งสายงานครู และด้านวินัย คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ (สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา, 2549) ในการประกอบวิชาชีพ 3) ด้านการสนับสนุน (Advocacy) หมายถึง การส่งเสริมและให้ความรู้ด้านสมรรถนะครูการศึกษาปฐมวัยแก่ชุมชน 4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (Ethics) หมายถึง การประพฤติปฏิบัติที่ดีต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก

คู่มือการประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้พัฒนาจัดทำขึ้นจากสมรรถนะและมาตรฐานที่หน่วยงานต่างๆ จัดทำไว้โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์สมรรถนะครู ประกอบด้วย เจตคติ ค่านิยม ความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานตามภารกิจงานในสถานศึกษา จากแบบประเมินสมรรถนะและมาตรฐานของครูผู้สอน ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน (สมรรถนะ) เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีและเลื่อน

วิทยฐานะของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) มาตรฐานวิชาชีพครูของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา รูปแบบสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา ของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (สค.บศ.) นอกจากนี้ยังศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการสังเคราะห์สามารถสรุปได้ว่า สมรรถนะครูสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ คือ

- 1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน
- 1.2 การบริการที่ดี
- 1.3 การพัฒนาตนเอง
- 1.4 การทำงานเป็นทีม
- 1.5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู

2. สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ คือ

- 2.1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
- 2.2 การพัฒนาผู้เรียน
- 2.3 การบริหารจัดการชั้นเรียน
- 2.4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- 2.5 ภาวะผู้นำครู
- 2.6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

ณัฐภัสสร ชื่นสุขสมหวัง (2557) ได้ศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูของครูปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นด้านการสอน เรื่องการจัดการเรียนการสอนเป็นอันดับที่ 2 รองจากการขาดความรู้และทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัย เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงทำให้เกิดปัญหาเด็กต่างๆ อีกทั้งในยุคที่โลกกำลังก้าวหน้าเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 สภาพของโลกนี้เปลี่ยนไปเป็นโลกแห่งข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี เป็นสังคมโลกที่สลับซับซ้อนเชื่อมโยง และกลายเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ครูบุคลากรทางการศึกษา และองค์กรทางการศึกษาจึงต้องปรับตัว ซึ่งพิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แซ่จั้น (2551) กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21และพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย ว่าครูต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความแตกต่างของเด็กแต่ละคน และสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงไปสอดคล้องกับการจัดการเรียนแบบโครงการ ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ขั้นที่สูงขึ้น และเป็นทักษะการนำเอาความรู้ใหม่ไปใช้อย่างสร้างสรรค์ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการเลือกในสิ่งที่สนใจ ได้ลงมือปฏิบัติจริง และมีระบบการทำงานเป็นขั้นตอนเพื่อนำไปสู่ความรู้ใหม่ๆ การเรียนแบบโครงการนอกจากช่วยพัฒนาสมรรถนะและทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 แล้ว จากผลการวิจัย ยังพบว่าการเรียนแบบโครงการจะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนแบบเดิม หากครูออกแบบการจัดการเรียนรู้อย่างรัดกุมและครอบคลุมทุกมาตรฐานของหลักสูตรอีกด้วย (Greenstein, 2012)

การจัดการเรียนรู้ด้วยโครงการ (Project-Approach Learning)

บทบาทครูกับการเรียนรู้แบบใหม่คือการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมีหลักคือต้องเปลี่ยนไปเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป และที่สำคัญที่สุดคือต้องเหมาะสมกับผู้เรียน วิจารณ์ พานิช (2556) กล่าวถึงการเรียนโดยลงมือปฏิบัติ หรือที่เรียกว่า Learning by Doing เป็นการเรียนโดยปฏิบัติวิธีหนึ่งที่เป็น Active Learning นั่นคือการเรียนโดยทำโครงการ Project Approach Learning โดยมีการเรียนเป็นทีม ฝึกค้นหาความรู้และค้นพบวิธีการค้นหาความรู้ที่หลากหลาย

การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการได้อาศัยพื้นฐานแนวคิดที่ว่ามนุษย์จะสร้างความรู้ใหม่ขึ้นจากการกระทำและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การสอนในลักษณะดังกล่าวยังตั้งอยู่บนข้อสนับสนุนที่ว่าความรู้ใหม่ได้มาจากสิ่งที่สัมพันธ์กับความรู้ที่มีมาก่อน การสร้างความคิดริเริ่มใหม่และประสบการณ์เดิมที่ไม่เป็นทางการ และยังสามารถคล้องกับแนวคิดที่ว่า การเรียนรู้แบบโครงการจะมีพลังมากยิ่งขึ้นถ้าได้รับการส่งเสริมจากสมาชิกในกลุ่มมากกว่าให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งคิดคนเดียว การเรียนรู้แบบโครงการเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดงความรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเองในमुखขั้นตอนของการเรียน (ลัดดา ภูเกียรติ, 2552)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดกิจกรรมโครงการว่ามี 2 แนวทางดังนี้

1. การจัดกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเลือกศึกษาโครงการจากสิ่งที่สนใจอยากรู้ ที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน สิ่งแวดล้อมในสังคมหรือจากประสบการณ์ต่างๆ ที่ยังต้องการคำตอบซึ่งอาจอยู่นอกเหนือสาระการเรียนรู้ในบทเรียนของหลักสูตรโดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

- 1.1 ตรวจสอบ วิเคราะห์ พิจารณา รวบรวมความสนใจแก่ผู้เรียน
- 1.2 กำหนดประเด็นปัญหา/หัวข้อเรื่อง
- 1.3 กำหนดวัตถุประสงค์
- 1.4 ตั้งสมมติฐาน
- 1.5 กำหนดวิธีการศึกษาและแหล่งความรู้
- 1.6 กำหนดเค้าโครงของโครงการ
- 1.7 ตรวจสอบสมมติฐาน
- 1.8 สรุปผลการศึกษาและการนำไปใช้
- 1.9 เขียนรายงานเชิงวิจัยง่ายๆ
- 1.10 จัดแสดงผลงาน

2. การจัดกิจกรรมตามสาระการเรียนรู้ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดเนื้อหาสาระตามที่หลักสูตรกำหนดให้ผู้เรียนเลือกทำโครงการตามสาระการเรียนรู้จากหน่วยเนื้อหาที่เรียนในชั้นเรียนแล้วนำมาเป็นหัวข้อโครงการโดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

- 2.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตร คู่มือครู
- 2.2 วิเคราะห์หลักสูตร
- 2.3 วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา เพื่อแยกเนื้อหา จุดประสงค์ และกิจกรรมให้เด่นชัด
- 2.4 จัดทำกำหนดการสอน
- 2.5 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้

2.6 ผลิตสื่อ จัดหาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.7 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

2.7.1 แจกจุดประสงค์ เนื้อหาของหลักสูตรให้ผู้เรียนทราบ

2.7.2 กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนในขอบเขตเนื้อหาและจุดประสงค์ในหลักสูตร

2.7.3 จัดกลุ่มผู้เรียนตามความสนใจ

2.7.4 ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ เช่น

- 1) ทำไมผู้เรียนจึงสนใจอยากเรียนเรื่องนี้ (แนวคิด/แรงตลใจ)
- 2) ผู้เรียนสนใจเกี่ยวกับอะไรบ้าง (กำหนดเนื้อหา)
- 3) ผู้เรียนอยากเรียนรู้เรื่องนี้เพื่ออะไร (กำหนดจุดประสงค์)
- 4) ผู้เรียนจะใช้วิธีการใดจึงจะเรียนรู้ในเรื่องที่สนใจ (กำหนดวิธีศึกษา/กิจกรรม)
- 5) ผู้เรียนจะใช้เครื่องมืออะไรในการศึกษา (กำหนดสื่ออุปกรณ์)
- 6) ผู้เรียนจะไปศึกษาที่ไหนบ้าง (กำหนดแหล่งเรียนรู้ แหล่งข้อมูล)
- 7) ผลที่ผู้เรียนคาดว่าจะได้รับมีอะไรบ้าง (สรุปความรู้/สมมติฐาน)
- 8) ผู้เรียนมีวิธีการใดในการตรวจสอบผลงานของตนว่าดีหรือไม่อย่างไร ใครเป็นผู้ประเมิน

(กำหนดการวัดและประเมินผล)

9) ผู้เรียนจะเผยแพร่ผลงานให้ผู้อื่นทราบอย่างไร (การนำเสนอผลงาน รายงาน)

10) ผู้เรียนแต่ละกลุ่มศึกษาตามที่ตกลงกันไว้ (จากคำถามที่ผู้สอนถาม) ภายใต้กรอบเวลาในแต่ละครั้ง ถ้าไม่เสร็จให้ศึกษาในคาบต่อไป

11) ผู้เรียนทุกคนต้องสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองและสามารถนำเสนอความรู้แก่เพื่อนและผู้สอนได้

2.8 ผู้สอนจัดแหล่งความรู้เพิ่มเติมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและเขียนบันทึกผลการเรียนรู้

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐาน

ขั้นการจัดการเรียนรู้ตามโมเดล จักรยานแห่งการเรียนรู้แบบโครงการของ วิจารณ์ พานิช (2555) มีความเชื่อว่า หากต้องการให้การเรียนรู้มีพลังและฝังในตัวผู้เรียนได้ ต้องเป็นการเรียนรู้ที่เรียนโดยการลงมือทำเป็นโครงการ (Project) ร่วมมือกันทำเป็นทีม และทำกับปัญหาที่มีอยู่ในชีวิตจริง ซึ่ง ส่วนของวงล้อ แต่ละชิ้น ได้แก่ Define, Plan, Do, Review และ Presentation

1. Define คือ ขั้นตอนการทำให้สมาชิกของทีมงาน ร่วมทั้งครูด้วยมีความชัดเจนร่วมกันว่า คำถาม ปัญหา ประเด็น ความท้าทายของโครงการคืออะไร และเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อะไร

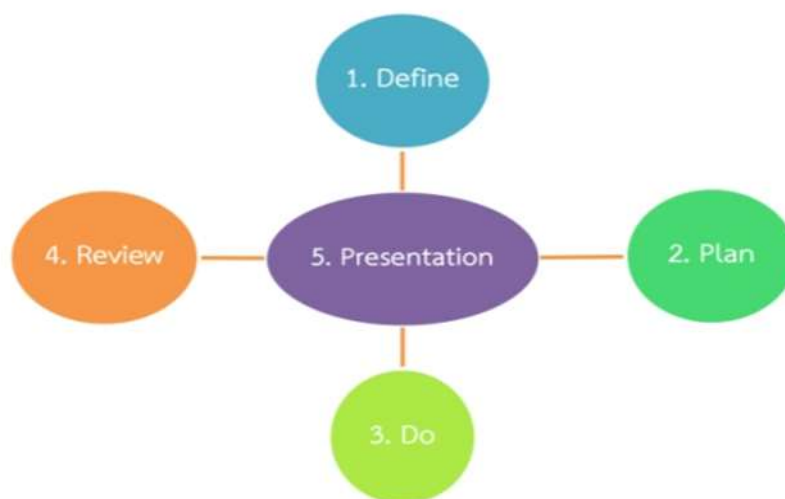
2. Plan คือ การวางแผนการทำงานในโครงการ ครูก็ต้องวางแผน กำหนดทางหนีทีไล่ในการทำหน้าที่โค้ช รวมทั้งเตรียมเครื่องอำนวยความสะดวกในการทำโครงการของนักเรียน และที่สำคัญเตรียมคำถามไว้ถามทีมงานเพื่อกระตุ้นให้คิดถึงประเด็นสำคัญบางประเด็นที่นักเรียนมองข้าม โดยถือหลักว่า ครูต้องไม่เข้าไปช่วยเหลือจนทีมงานขาด โอกาสคิดเองแก้ปัญหาเอง นักเรียนที่เป็นทีมงานก็ต้องวางแผนงานของตน แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ การประชุมพบปะ 8 ระหว่างทีมงาน การแลกเปลี่ยนข้อค้นพบแลกเปลี่ยนคำถาม แลกเปลี่ยนวิธีการ ยิ่งทำความเข้าใจร่วมกันไว้ชัดเจนเพียงใด งานในขั้น Do ก็จะสะดวกเลื่อนไหลดีเพียงนั้น

3. Do คือ การลงมือทำ มักจะพบปัญหาที่ไม่คาดคิดเสมอ นักเรียนจึงจะได้เรียนรู้ทักษะในการแก้ปัญหา การประสานงาน การทำงานร่วมกันเป็นทีม การจัดการความขัดแย้ง ทักษะในการทำงานภายใต้ทรัพยากรจำกัด ทักษะในการค้นหาความรู้เพิ่มเติมทักษะในการทำงานในสภาพที่ทีมงานมีความแตกต่างหลากหลาย ทักษะการทำงานในสภาพกดดัน ทักษะในการบันทึกผลงาน ทักษะในการวิเคราะห์ผล และแลกเปลี่ยนข้อวิเคราะห์กับเพื่อนร่วมทีม เป็นต้น ในขั้นตอน Do นี้ ครูเพื่อศิษย์จะได้มีโอกาสสังเกตทำความรู้จักและเข้าใจศิษย์เป็นรายคน และเรียนรู้หรือฝึกทำหน้าที่เป็น“วาทยากร”และโค้ชด้วย

4. Review คือ การที่ทีมนักเรียนจะทบทวนการเรียนรู้ ที่ไม่ใช่แค่ทบทวนว่า โครงการได้ผลตามความมุ่งหมายหรือไม่ แต่จะต้องเน้นทบทวนว่างานหรือกิจกรรม หรือพฤติกรรมแต่ละขั้นตอนได้ให้บทเรียนอะไรบ้าง เอาทั้งขั้นตอนที่เป็นความสำเร็จและความล้มเหลวมาทำความเข้าใจ และกำหนดวิธีทำงานใหม่ที่ถูกต้องเหมาะสมรวมทั้งเอาเหตุการณ์ ระทึกใจ หรือเหตุการณ์ที่ภาคภูมิใจ ประทับใจ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ขั้นตอนนี้เป็นการเรียนรู้แบบทบทวนไตร่ตรอง (reflection) หรือในภาษา KM เรียกว่า AAR (After Action Review)

5. Presentation คือ การนำเสนอโครงการต่อชั้นเรียน เป็นขั้นตอนที่ให้การเรียนรู้ทักษะอีกชุดหนึ่งต่อเนื่อง กับขั้นตอน Review เป็นขั้นตอนที่ทำให้เกิดการทบทวนขั้นตอนของงานและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างเข้มข้น แล้วเอามานำเสนอในรูปแบบที่เข้าใจ ให้อารมณ์และให้ความรู้ (ปัญญา) ทีมงานของนักเรียนอาจสร้างนวัตกรรมในการนำเสนอก็ได้ โดยอาจเขียนเป็นรายงาน และนำเสนอเป็นการรายงานหน้าชั้นมีเพาเวอร์พอยท์ (PowerPoint) ประกอบ หรือจัดทำ วิดีทัศน์นำเสนอ หรือนำเสนอเป็นละคร เป็นต้น

ภาพที่ 2 โมเดล จักรยานแห่งการเรียนรู้แบบโครงการ(วิจารณ์ พานิช, 2555)

การจัดการศึกษาไทยในปัจจุบันมีการจัดการประชุมเชิงวิชาการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อกระตุ้นให้นักการศึกษาได้เห็นความสำคัญและนำไปใช้เพื่อขับเคลื่อนนโยบายทางการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ในส่วนของผู้ปฏิบัติการ เช่น ครูอาจารย์ ก็มีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอน ให้มีความสำคัญและให้ผู้เรียนมีบทบาทมากขึ้น ใช้วิธีการเรียนการสอนรูปแบบต่างๆ มาใช้เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทักษะการคิดอย่างการสอนโดยใช้โครงงาน ตรีนุช เทพรแสนงาม (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการโครงการฐานวิจัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่

4 โรงเรียนแจ้ห่มวิทยา จังหวัดลำปาง พบว่า การเรียนรู้ผ่านการทำโครงการบนฐานวิจัย ทำให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้และทักษะชีวิตที่เพิ่มขึ้น สามารถสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง และเกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง โดยครูมีหน้าที่เพียงออกแบบการเรียนรู้ตามความต้องการของนักเรียนและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้เท่านั้น โดยเกิดทักษะที่จำเป็น 4 ประการ ได้แก่ ทักษะการสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration skill) ทักษะการเรียนรู้ (Learning skill) ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaboration skill) และทักษะการสร้างวินัยในตนเอง (Self-Discipline skill) นอกจากนี้ ฤตินันท์ สมุทัย (2556) ยังได้ศึกษาการวิจัยนาร่องพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูสำหรับศตวรรษที่ 21 ผลการสังเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครูสำหรับศตวรรษที่ 21 ครวม 5 องค์ประกอบคือ 1) ความสามารถพื้นฐานทางจริยธรรม (Ethical Underpinning) 2) ความรู้ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต (Knowledge) 3) ความสามารถในการคิด (Thinking) 4) ความสามารถในการนำตนเอง (Leadership) และ 5) สมรรถนะที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพครู (Competency) ซึ่งผลการนำแนวคิดหลักสูตรการผลิตครูสำหรับศตวรรษที่ 21 ไปพัฒนาและทดลองใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับศึกษา พบว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามองค์ประกอบของหลักสูตรการผลิตครูสำหรับศตวรรษที่ 21 ได้เป็นอย่างดี

สรุป

การพัฒนาคุณลักษณะครูปฐมวัยมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสมรรถนะครู ผ่านการจัดการเรียนรู้และครูก้าวสู่การเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน เรียนรู้จากการปฏิบัติ เรียนรู้จากชีวิตจริง เรียนรู้จากการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม รวมไปถึงสร้างความรู้ขึ้นใช้เองเช่นกัน ทั้งนี้ เนื่องจากกระแสแห่งโลกาภิวัตน์ ทำให้บุคลากรทางการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทุกระดับ เป็นสิ่งที่บ่งบอกว่าต่อไปนี้ สังคม องค์การ หน่วยงาน และหน่วยปฏิบัติต่างๆ มีความต้องการ “ครูมืออาชีพ” มิใช่เพียงแต่มี “อาชีพครู” เกิดขึ้นเท่านั้น เพราะถ้าครูยังสอนวิธีการเดิม ต่อให้โลกเปลี่ยนแปลงไปขนาดไหน ก็ไม่ทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงตามโลกนี้ไปได้มากนัก ดังนั้นครูต้องเปลี่ยนเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกการเรียนรู้ โดยผ่านประสบการณ์ตรงของเขาเอง การพัฒนาครูจึงเป็นหนึ่งในหัวใจสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะครูในยุคประชากรดิจิทัล (Digital Citizen) ซึ่งสอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*.

กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

ณัฐภัตสร ชื่นสุขสมหวัง. (2557). *การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย*.

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ตรีนุช เพชรแสนงาม. (2557). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการโครงงานฐานวิจัยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแจ้ห่มวิทยา จังหวัดลำปาง. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ลำปางวิจัย ครั้งที่ 1, 1(1), 395-403.
- ไพฑูริย์ สินลารัตน์. (2542). *ความรู้คู่คุณธรรม : รวมบทความเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิณสุดา สิริธรรค์. (2557). เอกสารประกอบการประชุมวิชาการอภินิหารการเรียนรู้สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทยการยกระดับคุณภาพครูไทยในศตวรรษที่ 21 พฤษภาคม 6-8, 2557. กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมสังคมการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน.
- พิมพันธ์ เดชคุปต์ และ พรทิพย์ แข็งขัน. (2551). รายงานการวิจัย สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร: พรทิพพานการพิมพ์.
- ฤตินันท์ สมุทรทัย. (2556). การวิจัยนำร่องการพัฒนาหลักสูตรผลิตครูสำหรับศตวรรษที่ 21. สืบค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2560, จาก <http://reed.onecapps.org/ReEDFile/sym1513.pdf>
- ลัดดา ภูเกียรติ. (2552). การสอนแบบโครงงานและการสอนแบบใช้วิจัยเป็นฐาน: งานที่ครูประมธทำได้. กรุงเทพฯ: สาอะแอนด์ซัน พรินติ้ง.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี- สฤษดิ์วงศ์. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). *การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแนวคิดและวิธีการ*. ม.ป.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). *การเรียนรู้...สู่ทักษะชีวิต: แนวคิดแนวทางในการพัฒนาเด็กให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขและเป็นพลังในการสร้างสรรค์โลกให้งดงาม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุริยาสาสน์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2556). *แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน*. กรุงเทพมหานคร: ชุมชมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- Greenstein, L. (2012). *Assessing 21st Century Skills : A guide to evaluating mastery and authentic learning*. California : Corwin a sage Company.
- Partnership for 21st century skills. (2009). *Framework for 21st Century Learning*, Retrieved March 18, 2017, from <http://www.p21.or>

Office of Early Childhood Development Virginia Department of Social Services. (2008).

Competencies for early childhood professionals virginia's early childhood development alignment project. Virginia: Office of Early Childhood Development Virginia Department of Social Services.

